

zaPAU

Mniejsze zło

Nie jestem zbyt entuzjastycznym czytelnikiem prasy, telewizji nie oglądam wcale, i w związku z tym mój obraz polskiej polityki jest nieco zamglony. Od czasu do czasu dochodzą mnie oczywiście odgłosy sporów, czy może lepiej powiedzieć kłótni, często poniżej poziomu, który chciałoby się widzieć u Reprezentantów Narodu. Mam – rzecz jasna – swoje preferencje, ale nie sądzę, żeby ludzie, których popieram w wyborach, idealnie spełniali moje postulaty czy nadzieje. Co ja mówię! Nie tylko nie spełniają ich idealnie, ale nawet w wielu sytuacjach występują przeciwko nim. I to od lat.

Sądzę, że w podobnej sytuacji znajduje się znakomita większość wyborców. Wielu wyciąga stąd wnioski, że nie ma na kogo głosować. Też tak uważam, niemniej systematycznie biorę udział w wyborach. Jak wybieram? To oczywiście: wybieram mniejsze zło.

Przez jakiś czas bardzo mnie to irytowało, dopóki nie zrozumiałem, że to po prostu stała cecha demokracji. Nie tylko u nas. Wszędzie. Przecież to prawie niemożliwe, żeby program jakiegokolwiek partii zgadzał się idealnie z moimi poglądami. To samo dotyczy starających się o wybór kandydatów. Zawsze będą jakieś elementy, które mi odpowiadają, i takie, które mi nie odpowiadają. Muszę więc zważyć znaczenie, jakie mają dla mnie jedno i drugie, i na tej podstawie podjąć decyzję, na kogo głosować. Natomiast rachuba na znalezienie „ideału”, który zadowoli wszystkie moje oczekiwania, jest po prostu naiwnością. Lub zbyt łatwym wytłumaczeniem lenistwa.

Krótko mówiąc, ZAWSZE głosujemy na mniejsze zło.

Swoją drogą, dosyć to dziwne, że tak bardzo buntujemy się przeciwko wybieraniu mniejszego zła w kwestiach politycznych, podczas gdy robimy to niemal codziennie w innych sytuacjach. Stale dokonujemy przecież licznych wyborów, w sprawach i błażych i istotnych. Ważymy wtedy „za” i „przeciw” i nie tak często jedno z rozwiązań całkowicie nam odpowiada. Zatem też wybieramy mniejsze zło, ale uznajemy to za normalną kolej rzeczy.

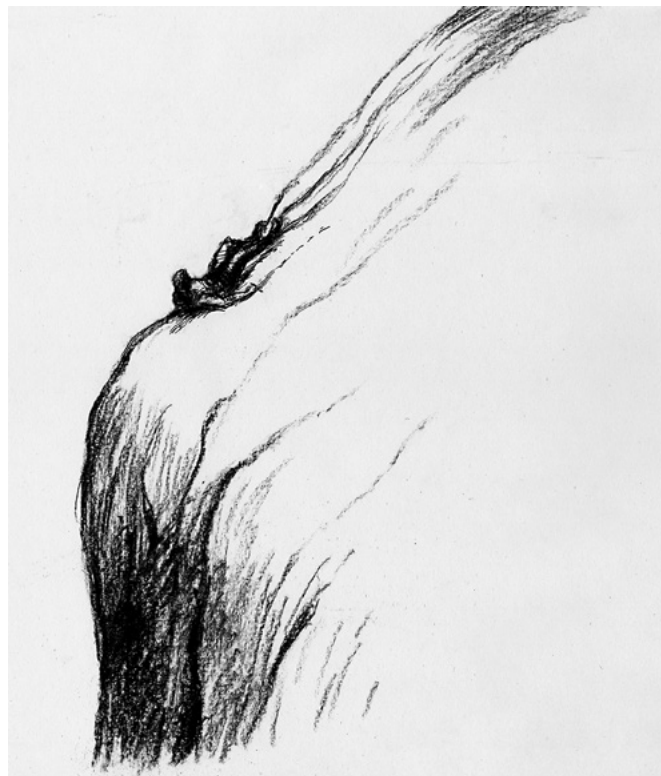
Więc chociaż faktycznie czasem jesteśmy zmuszeni głosować, zgrzytając zębami, trzeba pamiętać, że to jednak lepsze niż rezygnacja z oddania głosu, oznaczająca odwrócenie się od demokracji. Wszak mimo iż powszechnie na nią narzekamy, bo przecież nie jest to ustrój idealny i dość łatwo wskazać jego wady¹, to jednak alternatywy

są dostatecznie przerażające, aby je wykluczyć. Prezydent Woodrow Wilson, człowiek któremu zawdzięczamy niepodległą Polskę, powiedział kiedyś: „Zbyt wielu ludzi spodziewa się po demokracji cudów, a to po prostu cudowne – żyć w demokracji”.

Jedną z wad ustroju demokratycznego (bynajmniej nie największą, jak sądzę) jest właśnie to, że zmusza nas czasem do podejmowania decyzji i wyborów, których wolelibyśmy uniknąć. Ale to doprawdy niewielka cena.

I tę cenę warto zapłacić. Bo, jak zauważono już dość dawno, **ZŁYCH polityków wybierają DOBRZY ludzie, KTÓRZY NIE GŁOSUJĄ.**

ABBA

rys. Adam Korpak

¹ Z licznych komentarzy na ten – bardzo popularny – temat zacytujmy Ernesta Rutherforda: „Demokracja to ustrój, w którym możesz mówić to, co myślisz. Nawet jeżeli nie myślisz.” (Było to powiedziane na długo przed wynalezieniem Internetu!).

PAUza Akademicka – www.pauza.krakow.pl – tygodnik Polskiej Akademii Umiejętności i środowiska naukowego.

Rada Redakcyjna: Magdalena Bajer, Andrzej Białas, Aleksander Koj, Janusz Limon, Ewa Lipska, Stanisław Rodziński, Piotr Sztompka, Jerzy Vetulani, Marta Wyka, Jerzy Wyrozumski, Jakub Zakrzewski, Franciszek Ziejka.

Redakcja: Andrzej Białas – redaktor naczelny; Andrzej Kobos, Marian Nowy – redaktorzy; Adam Korpak, Krzysztof Skórczewski – grafika; Ryszard Otręba – „Galeria PAUzy”; Anna Michalewicz – dyrektor administracyjny; Witold Brzoskowski, Monika Mentel – fotokład; Wydawnictwo PAU – konsultacje.

Adres do korespondencji: Polska Akademia Umiejętności, 31-016 Kraków, ul. Sławkowska 17; e-mail: pauza@pau.krakow.pl

Oczekujemy na artykuły do 6 000 znaków (ze spacjami) i ilustracje w formacie JPEG o rozdzielczości 300 dpi.